

af den almindelige Værnepligt, og havde ſtræbt at fordele Byrden ſaa ligeligt og retfærdigt ſom muligt. Vi have ſaaledes her den høitæredede Krigsministers beſtemte Erklæring om, at der ikke fra hans Side er tænkt paa at fritage de ordinerede Geiſtlige for Værnepligt; men jeg har ogſaa den Tilfredsſtilleſe, at Ordſpøreren for det Udvalg, ſom i ſin Tid var nedſat over Hærloven, her i Thinget udtalte ſig ſaaledes, at jeg er overbevist om, at jeg ogſaa har hans Medhold med Henſyn til, hvad jeg her har udtalt. Han ſagde nemlig, at den første af de Hovedgrundsætninger, ſom var nedlagt i Lovudkæftet, var en af hans eget Livs Erfaringer og beſte Tænker, og derfor havde det glædet ham ganſte overordentligt, at dette ogſaa havde fundet Biſald hos Regjeringen ved Lovforſlagets Forelæggelſe, og han nævnte tre Grundsætninger, ſom han iſær glædede ſig ved. Men den første, ſom han ſtillede i Spidsen, var netop Righeden, at alt det udfærdigede Mandſkab ſkulde indkaldes og vaabenøves. Det vilde alſaa være et Skaar i hans beſte Tænker, derſom det ſkulde viſe ſig, at han tog fejl i ſin første Grundsætning, ſom han glædede ſig over laa til Grund for Hærloven. Det var dette, ſom det var mig om at gjøre at lægge klart for de Herrer, at det ikke gaaer an at komme med en Fortolkning, der ſtrider mod Lovens klare Ord, mod Lovens Motiver og mod vedkommende Ministers beſtemte Erklæring. Dette, troer jeg, er en Støtte man kan holde ſig til, og ſom der ſkal en Deel til at rolle, og derfor ſiger jeg, at derſom vi ikke ſaae Værnepligtsloven nu, anſeer jeg Regjeringen for abſolut nødt til at indkalde enhver Værnepligtig og vaabenøvet Mand uden at ſpørge, om han er ordineret eller ikke ordineret.

Udler: Jeg føler mig ikke kaldet til at føre Debatten i den Hovedretning, her er Tale om, det ville viſtnof de æredede Medlemmer, der fra Begyndelſen af have gjort det, ogſaa ſuldføre. Jeg ſkal ſtemme, ſom jeg hele Tiden har ſtemt. Der er kun een af de foreſlaaede Beſtemmelſer, ſom jeg finder mig ſoranlediget til at udtale et Par Ord om. Det er nemlig af Fleertallet foreſlaaet, at der i § 39 andet

Stykke ſkal indſættes: „De af Staten anerkjendte Religionsſamfundes Geiſtlige kunne af Regjeringen fritages for den Værnepligt, der maatte paahvile dem.“ Jeg beklager i høi Grad, at det er blevet foreſlaaet at indſætte en ſaadan Beſtemmelſe, og jeg mener, at man derved kommer i Strid med Grundloven. Grundlovens § 79 beſtemmer nemlig aldeles tydeligt: „Ingen kan paa Grund af ſin Troesbeſkjendelſe berøves Afgang til den fulde Nydelse af borgerlige og politiffe Rettigheder, eller undbrage ſig Opfyldelſen af nogen almindelig Børgerpligt.“ Jeg har netop taget Ordet ſom hørende til et udenfor Folketirken ſtaaende anerkjendt Religionsſamfund, for at udtale, at det er i de anerkjendte Religionsſamfund ſom i den hele Stats Interesſe, at Ingen paa Grund af ſin Troesbeſkjendelſe berøves Afgang til den fulde Nydelse af borgerlige Rettigheder, men heraf er det en Selvfølge, at der heller ikke bør tillades den mindſte Afvigelſe for deres Vedkommende i Henſeende til Opfyldelſen af de fulde borgerlige Pligter. Det er netop i Troesfrihedens og i de udenfor Folketirken ſtaaende Troesſamfundes Interesſe, at der ikke paa nogen Maade rolles ved diſe Forhold, og jeg er overbevist om, at jeg taler paa mit Samfundes Vegne, ligesom ogſaa paa de andre udenfor Folketirken ſtaaende Samfundes Vegne, naar jeg meget beklager, at Udvalget har ſtillet et ſaadant Forſlag. Jeg ſkulde have tilladt mig at ſtille Endringsforſlag om at lade dette Stykke udgaae, hvis jeg ikke havde haft den Tro, at det vilde være uden Nytte...

Formanden: Jeg ſkal gjøre opmærksom paa, at der ikke til denne Behandling kunde ſtilles Endringsforſlag af Medlemmer udenfor Udvalget.

Udler: Om Forlædeſe, jeg kunde alſaa ikke ſelv have ſtillet noget Forſlag i den Henſeende, men jeg kunde have ſøgt at virke for, at et ſaadant fremkom fra Fællesudvalget; men dette vilde have været unyttigt, tillige af den Grund, at hele Fællesudvalget var enigt om at foreſlaae den nævnte Beſtemmelſe indſat i § 39. Hvad jeg imidlertid føler mig noget beroliget ved, er, at det er kun en Bemyndi-